

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

ISSN 2708-9827(online)

ISSN 0201-419X(print)

<https://doi.org/10.37919/0201-419X.2021.95>

КУЛЬТУРА СЛОВА

CULTURE

OF THE WORD

Збірник наукових праць

Заснований у 1967 р.

Випуск 95

ВИДАВНИЧИЙ ДІМ ДМИТРА БУРАГО
Київ 2021

Засновники:

Національна академія наук України, Інститут української мови.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 11864 – 735Р від 19.10.2006.

Включено до переліку друкованих наукових фахових видань України категорії «Б» (наказ МОН України від 29.06.2021 № 735).

Відповідальна за випуск – С.П.Бибик.

Редакційна колегія:

О.П. Левченко (головний редактор), С.Я. Єрмоленко (заступник головного редактора), С.П. Бибик (заступник головного редактора), А.Ю. Ганжа (відповідальний секретар), Б. Беднаржікова (Чехія), П.І. Білоусенко, Л.П. Васильєва, С.О. Вербич, К.Г. Городенська, П.Ю. Гриценко, І.А. Казимирова, Я.В. Капранов, Є.А. Карпіловська, Т.А. Коць, М.В. Мамич, О.Г. Межов, З.О. Пахолок, С.О. Соколова, Г.М. Сюта, В.П. Шульгач.

*До друку рекомендувала вчена рада Інституту української мови
НАН України (протокол № 13 від 23 грудня 2021 року)*

Збірник присвячено 150-річчю від дня народження Агатангела Кримського – знакової постаті української гуманітаристики (мовознавства, сходознавства, етнографії), першого директора Інституту української наукової мови (1921 – 1929 рр.), а в 1931 – 1941 рр. – співробітника Інституту мовознавства ВУАН (АН УРСР). Матеріали видання актуалізують роль ученого-поліглота у становленні літературної норми української мови, у розвитку семантико-стилістичного словника, шліфуванні наукової термінології, інтелектуалізації літературно-писемної практики кінця XIX – першої третини XX ст.

Статті репрезентують мультикультурність мовної особистості А. Кримського. Нове прочитання його художніх (поетичних і прозових) творів пов'язане з аналізом естетичної, художньо-виражальної, пізнавальної функції слова, трансформації через нього мовно-культурних (соціальних, ареальних, функціональних) кодів. У цьому збірнику об'єднано дослідження як власне мовознавців, так і літературознавців, культурологів, що уможливило різноманіття представлення аспектів персонології.

Охоплено увагою епістолярні, поетичні, прозові твори А. Кримського, а також картотеку, що стала основою для академічного «Російсько-українського словника» 1924 – 1933 років.

До видання увійшли також дослідження сучасних художніх текстів, присвячені концептуально-знаковим модифікаціям національного поетичного словника.

Адреса редакції:

Інститут української мови Національної академії наук України,
вул. М. Грушевського, 4, Київ, 01001.
Тел.: 278-4281, 279-1885;
e-mail: kultura-slova@ukr.net

ЗМІСТ

АГАТАНГЕЛ КРИМСЬКИЙ: АСПЕКТИ ПЕРСОНОЛОГІЇ

<i>Шевченко Лариса</i> Мовна особистість vs мовна ідентичність. Агатангел Кримський.....	7
<i>Данилюк Ніна, Рогач Оксана</i> Джерела формування мовної особистості Агатангела Кримського.....	17
<i>Космеда Тетяна</i> Постать А. Кримського крізь призму дискурсивного простору його листів до І. Франка.....	30
<i>Гримич Марина</i> Особа дослідника-польовика в «Бейрутських оповіданнях» Агатангела Кримського.....	43
<i>Гундорова Тамара</i> Автобіографізм і «дух часу» в нігілістичному романі А. Кримського «Андрій Лаговський».....	53
<i>Ганжа Ангеліна</i> Лінгвоімагологічна рецепція постаті А. Кримського в документальному кінопросторі.....	65
<i>Голікова Наталія А.</i> Кримський і П. Загребельний про історію України: лінгвокультурний діалог.....	77

НОРМОТВІРНА ПРАКТИКА АГАТАНГЕЛА КРИМСЬКОГО

<i>Тищенко Оксана</i> Лексична картотека Звенигородщини в джерельній основі «Російсько-українського словника» 1924 – 1933 років за редакцією А.Ю. Кримського.....	90
<i>Коць Тетяна</i> Кодифікаційна діяльність А. Кримського і тенденції українського нормотворення кінця XIX – початку XX ст.....	105
<i>Черемська Ольга</i> Питання культури мови в епістолярії Агатангела Кримського та Бориса Грінченка.....	119

СЛОВО В ХУДОЖНІХ ТВОРАХ АГАТАНГЕЛА КРИМСЬКОГО

- Єрмоленко Світлана* Художній нарратив Агатангела Кримського-філолога 132
- Бибик Світлана* Лексико-фразеологічна основа малої прози Агатангела Кримського у дзеркалі мовно-культурної ідентичності 146
- Голоюх Леся* Відображення інтелектуалізації української мови кінця XIX ст. в оповіданнях Агатангела Кримського 165
- Тележкіна Олеся, Кір'янова Олена* Художньо-виражальні засоби в мовно-поетичній палітрі Агатангела Кримського: типологія і функції..... 174

ЛІНГВОСОФІЯ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

- Козловська Лариса, Дядченко Ганна* Концепт «самотність» у поетичній мовотворчості кінця XX – початку XXI століття 184
- Соболь Лілія* Сакральні марковані мовні одиниці в поетичному дискурсі другої половини XX століття..... 196

CONTENTS

AHATANHEL KRYMSKYI: ASPECTS OF PERSONALITY

- Larysa Shevchenko* LANGUAGE PERSONALITY VS LANGUAGE IDENTITY. AHATANHEL KRYMSKYI 7
- Nina Danylyuk, Oksana Rohach* SOURCES OF THE FORMATION OF AHATANHEL KRYMSKYI'S LINGUISTIC PERSONA 17
- Tetyana Kosmeda* THE PERSONALITY OF A. KRYMSKYI THROUGH THE PRISM OF THE DISCOURSE SPACE OF HIS LETTERS TO I. FRANKO..... 30
- Maryna Hrymych* THE PERSONALITY OF FIELDWORK RESEARCHER IN «BEIRUT STORIES» BY AHATANHEL KRYMSKYI 43
- Tamara Hundorova* AUTOBIOGRAPHY AND THE «SPIRIT OF TIME» IN A. KRYMSKYI'S NIGILIST NOVEL «ANDRII LAGOVSKYI»..... 53
- Anhelina Ganzha* LINGUOIMAGOLOGICAL RECEPTION OF THE FIGURE OF A. KRYMSKYI IN DOCUMENTARY FILM SPACE..... 65
- Natalia Holikova* THE LINGUOCULTUREME OF «SONG» IN THE POETIC DISCOURSE OF LESIA UKRAINKA..... 77

STANDARD PRACTICE OF THE AHATANHEL KRYMSKYI

- Oksana Tyshchenko* LEXICAL CARD INDEX A.YU. KRYMSKYI IN THE SOURCE CORE OF THE «RUSSIAN-UKRAINIAN DICTIONARY» 1924–1933 (ZVENIHOROD REGION)..... 90
- Tetiana Kots* KRYMSKYI'S CODIFICATION ACTIVITY AND TRENDS OF UKRAINIAN STANDARDIZATION OF THE END OF XIX – EARLY XX CENTURY 105
- Olha Cheremska* QUESTIONS OF LITERARY NORM IN THE EPISTOLARY OF AHATANHEL KRYMSKYI AND BORIS GRINCHENKO 119

THE WORD IN THE WORKS OF THE AHATANHEL KRYMSKYI

- Svitlana Yermolenko* ART NARRATIVE OF THE AHATANHEL KRYMSKYI AS A PHILOLOGIST 132
- Svitlana Bybyk* LEXICAL AND PHRASEOLOGICAL BASIS OF SMALL PROSE BY AHATANHEL KRYMSKYI IN THE MIRROR OF LINGUISTIC AND CULTURAL IDENTITY... 146
- Larysa Holoivukh* REFLECTION OF THE INTELLECTUALIZATION OF THE UKRAINIAN LANGUAGE OF THE END OF THE XIX CENTURY IN THE SHORT STORIES OF AHATANHEL KRYMSKYI 165
- Olesya Telezhkina, Olena Kiryanova* ARTISTIC AND EXPRESSIVE MEANS IN THE LINGUISTIC AND POETIC PALETTE OF AHATANHEL KRYMSKYI: TYPOLOGY AND FUNCTIONS 174

LINGUOSOPHY OF THE MODERN UKRAINIAN ARTISTIC TEXT

- Larysa Kozlovska, Hanna Diadchenko* CONCEPT «LONELINESS» IN THE POETIC CREATIVITY OF THE END OF XX – BEGINNING OF XXI CENTURIES 184
- Liliia Sobol* SACREDLY MARKED LANGUAGE UNITS IN THE POETIC DISCOURSE OF THE SECOND HALF OF THE XX CENTURY 196